

El tresor d'Urtx

>> El vell Land Rover Santana aparcat a la Borda d'Urtx.

Text i fotos > **MARTÍ ALBESA**, fotoperiodista

A l costat del portal hi ha el Land Rover que un dia els va portar de Badalona fins a Porto. Un viatge per assegurar-se que aquella primera gossa era una muntanya dels Pirineus, un acte d'amor. Ara el Santana descansa oxidat, i en Joan viu a les muntanyes i té trenta gossos. Quan el fred de la Cerdanya va calant clatell endins, em ve a obrir. En Joan va a poc a poc, a l'igual de la comparsa d'animals gegantins que l'envolten. Va repartint carícies a tort i a dret, mentre saluda pel nom cada un dels seus companys, i es fa evident que ell i els seus gossos són un «nosaltres», que s'han de conèixer plegats.

Travessem el portal i deixem enrere la serra del Cadí; entrem on hi ha els petits. En Joan els ofereix carícies i pinso a parts iguals, de mica en mica va ai-

xecant els ulls de sota la visera, es deixa fotografiar i no pot controlar la rialla cada vegada que un petit se li enfila turmell amunt. Mentre procura pels cadells, va fent una espècie de xiulet tímid. Els posa aigua, fa un xiulet; els posa pinso, fa un xiulet; els acarona, un xiulet... «Alguna vegada m'han vingut a veure gossos adults, que van ser cadells de la Borda d'Urtx. No em recorden, és clar, però en fer el xiulet... de seguida els tinc movent la cua», ens explica. Una estona més tard ja sé que hi ha cadells sortits de la Borda d'Urtx a la Patagònia, a Califòrnia, a Suècia, a Rússia... Entre els grans, en Joan és el director d'orquestra. No és pas un home gros; segurament algun dels animals que té el supera en alçada i pes, però ell mana. Sota la densitat del pèl dels gossos de muntanya dels Pirineus

>> En Joan amb uns quants dels seus gossos a la Borda d'Urtx.

hi ha seixanta quilos de múscul i uns ullals que fan feredat quan aquestes bèsties badallen, però la seva noblesa i el seu bon caràcter fan que a la Borda d'Urtx l'ambient sigui plàcid i tranquil. L'aire és fi, fa arronsar les espatlles i despena els gossos. Entrem.

Passem les hores a l'escalfor de la Borda. Mentre en Joan m'explica l'activitat de l'Institut Pirinenc del Gos de Muntanya dels Pirineus, vaig descobrint l'esforç de tots aquests anys per reivindicar el valor d'aquesta raça, patrimoni de les nostres muntanyes i testimoni d'una manera de protegir d'ossos i llops els ramats. Aquests gossos funcionen; tot el que tenen de fidels ho tenen de valents per plantar cara a un depredador si fa falta. La seva eficàcia ja s'ha provat amb ramats de tota mena, des d'ovelles a ànecs; tant, que avui hi ha cua de pastors que volen tenir un gos. En Joan ha lliurat més de tres-cents vint gossos per protegir ramats mitjançant l'Institut, i més de mil com a animals de companyia mitjançant la Borda d'Urtx.

Fa estona que ha passat l'hora de dinar i he perdut l'esperança de fer-ho. La passió que té en Joan fa enveja i es menja el temps. Em perdo entre llibres i fórmules per evitar la consanguinitat dels animals. A l'ordinador repassem les genealogies controlades fins al detall, i sovint donem una ullada a les càmeres per controlar els petits. Sobre la llar de foc i darrere la televisió hi ha una fotografia cremada pel sol i el temps d'un gos blanc ajagut sobre la neu. És en Car-

lit, el primer mascle de la Borda d'Urtx. M'ho explica, però poc, i en algun moment callem i només mirem la fotografia: fa sortir l'amor i el record de l'inici d'aquest projecte de vida, lligat incondicionalment als gossos de muntanya dels Pirineus. Des d'en Carlit, en Joan ha voltat tot el món amb els seus animals. Diu que els ho deu tot. No tinc clar qui deu res a qui, però ja he descobert que a la Borda d'Urtx hi ha un tresor.

A mitja tarda la Sílvia i la seva família venen a buscar un cadell. Coneixen en Joan i aquests animals. No és el primer que tenen. En un moment, amb discreció, em confessa: «Em passaria tot el dia amb en Joan perquè m'expliqués tot el que sap d'aquests gossos. És un home tan peculiar com fascinant». I és llavors quan m'adono que jo ja ho he fet; que he estat tot el dia escoltant-lo embadalit. Haig de reconèixer que no sempre he entès el que m'explicava, però he gaudit de la passió d'un home que obre les portes de la Borda i et convida a enamorar-te, com ell, dels seus animals.

És hora de marxar; el cel no enganya i ja s'emblanquina. Els cims es van despentinant i ja arriba la rufa. D'aquí a una estona curta nevarà. Anem a poc a poc fent el camí, des de la porta de la Borda d'Urtx fins al portal de la finca. No diem gaire res, envoltats d'una vintena de gossos gegants i blancs que, amb el musell, em treuen les mans de les butxaques, buscant una altra carícia. I en aquest camí de pujada i silenci, sense haver-ho buscat, em sento part d'un «nosaltres», i m'agrada.

>> Part d'una cadellada espiant a través del seu tancat.

>> En Joan preparant les racions de menjar per als cadells més grans.

>> Els gossos de la Borda d'Urtx esperant la seva ració de menjar.

>> Mascles i femelles de gos de muntanya dels Pirineus a la Borda d'Urtx.

>> Cadells sota la llum de la làmpada tèrmica devorant el pinso.

>> Joan Ferrer, criador de gossos de muntanya dels Pirineus.

>> Fotografia d'en Carlit, el primer mascle que va tenir en Joan.

>> Gossos descansant a fora de la Borda d'Urtx.

>> En Joan consulta els seus llibres a la Borda d'Urtx.

>> La genètica ha esdevingut una passió i una eina fonamental per a en Joan.

>> Imatges de la càmera web per controlar a distància les ventrades de cadells.

>> Collar antic que es posava als gossos per protegir-los de les mossegades d'os i llop.

>> Inici d'una nova relació entre una família i una gossa de la Borda d'Urtx.